

Nr 83.

Av herr **Eriksson** i Sandby **m. fl.**, om viss utvidgning av arrendelånefondens verksamhet.

Vid 1937 års riksdag hemställdes i två likalydande motioner (I: 80, och II: 23) att riksdagen måtte besluta utsträckandet av arrendelånefondens verksamhet att på enahanda villkor som gäller för innehavare av statliga s. k. arrendeegnahem jämväl omfatta även arrendatorer eller köpare av enskild jord.

Såsom stöd för motionen anfördes bl. a. »Kampen mot arbetslösheten har under de senaste åren kännetecknats av en allt större planmässighet och mera förutseende än vad någonsin tidigare varit fallet. Givet är att i den mån de mot arbetslösheten riktade åtgärderna äro ägnade att dels omedelbart verka hjälpande men dessutom även verka förebyggande och inriktade för en folkförsörjning på längre sikt måste de bliva särskilt betydelsefulla och ur allmän ekonomisk synpunkt mera fördelaktiga. Kan, samtidigt med att avlastning av ett visst arbetslöshetsklintel sker, även vinnas fördelen av en måhända ofta ej särdeles lysande men dock för den enskilde individen relativt trygg folkförsörjning, synes därmed ett mycket gott resultat vara vunnet.

Skapandet av arbetarsmåbruk och arrendeegnahem äro utan tvivel åtgärder, vilka kunna betraktas såsom förebyggande och därtill ur många andra synpunkter kunna betecknas såsom synnerligen lämpliga, då därigenom beredes tillfälle för med jordbruk väl förtrogna, välrekommenderade personer, att medelst statlig hjälp skaffa sig en egen torva och därigenom måhända uppnå den tryggare existens, vilken eljest vore för dem, i anledning av deras medellöshet, svår för att ej säga omöjlig att uppnå. Rådande efterfrågan på dessa jordbruk bevisar tillfullo att medföljande fördelar äro livligt uppskattade. Särskilt torde beträffande de s. k. arrendeegnahemmen möjligheten till erhållandet av räntefritt inventarielån vara synnerligen värdefull. Detta synes också vara helt naturligt med hänsyn till rådande svårigheter för obemedlade att eljest vid övertagandet av jordbruk kunna anskaffa erforderliga medel för inköp av nödiga inventarier. Dessa svårigheter äro så allmänt kända att närmare motivering förefaller obehövlig. Just problemet att anskaffa likvida medel utgör ofta ett oöverstigligt hinder. I de fall där nödig kredit kan ordnas blir densamma ej sällan mycket dyrbar och därigenom onödigtvis tyngande för låntagaren.

Då emellertid möjligheterna för erhållandet av statliga arrendeegnahem och därmed även inventarielån äro synnerligen små, när ju det antal som hittills hunnit iordningställas ej på långt när motsvarar efterfrågan, synes starka skäl tala för en utvidgning av arrendelånefondens verksamhet till att även omfatta utlåning av medel för inköp av inventarier till sådana obemedlade välrekommenderade personer, vilka av annan än staten övertagit jordbruk av samma storleksordning som beträffande arrendeegnahemmen förutsattes. Detta skulle utan tvivel vara ägnat att för många därav välförtjänta medellösa lant- och skogsarbetare m. fl. bereda möjlighet till en mera självständig och tryggare ställning i samhället.

Enär som i det föregående erinrats de statliga arrendeegnahemmen ej hinna i erforderlig utsträckning iordningställas och då således med dem förbundna fördelar ej bliva tillgängliga för alla dem, vilka kunna vara i behov därav, måste det betecknas såsom oriktigt att denna åtskillnad mellan dem som lyckats erhålla statligt arrende och dem vilka på annat sätt förvärvat sig ett mindre jordbruk i verkligheten förefinnes, detta så mycket mera som ju de ekonomiska förutsättningarna ofta kunna antagas vara fullt likartade. En likställighet härutinnan skulle med största sannolikhet betyda ett mycket gott stöd till åtskilliga framåtsträvande men obemedlade jordhungeriga personer i deras strävan efter en tryggare och mera självständig tillvaro.»

I utlåtande n:o 27 vid samma riksdag anförde jordbruksutskottet bl. a. »Utskottet vill vad först angår motionärernas yrkande om utvidgningen av arrendelånefondens verksamhet ej förneka att syftet med detsamma är behjärtansvärt». Förevarande lånefond hade emellertid tillkommit för att tillgodose lånebehovet för arrendatorer å de statliga arrendeegnahemmen, varför utskottet med hänsyn därtill funne det vara mindre ändamålsenligt att utsträcka lånemöjligheterna från fonden till områden som ligga vid sidan om statens jordanskaffningsverksamhet varför utskottet avstyrkte motionen.

Av utskottets motivering framgår att utskottet ej ställt sig avvisande till den i motionerna framförda tankegången utan fastmer särskilt understrukt det behjärtansvärda syftemålet. Sannolikt har utskottet dock ej velat gå utöver motionens ram.

Starka skäl synas emellertid tala för att frågan bringas till en lösning. Givetvis uppstår emellertid härvid frågan om lämpligaste formen för en verksamhet av ifrågavarande art. En utredning skulle dock skapa klarhet uti de problem vilka helt naturligt skulle komma att uppstå i samband med denna lösning. Möjligen skulle frågan i sin helhet utan olägenhet kunna upptagas till prövning av den s. k. arrendeutredningen, och sålunda ej erfordra särskild kommitté.

Med stöd av ovanstående motivering tillåta vi oss alltså hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla dels om skyndsam utredning angående möjligheten för obemedlade köpare eller arrendatorer av mindre jordbruk att på enahanda villkor och till samma belopp som gäller beträffande de statliga arrendeegnahemmen erhålla statliga inventarielån, dels om framläggandet för riksdagen av de förslag vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 19 januari 1938.

Bertil Andersson,
Surahammar.

Axel Landgren.

G. E. Holm.

Ernst Berg.

Eskil Eriksson
i Sandby.

Gust. Larsson,
Julita.

Lars Jonsson
i Haverö.
